

HÍRMONDÓ 2026/8

Siketvakok Országos Egyesülete

Kedves Olvasók!

Hírlevelünk jelen számában, egyesületi híreink rovatában Kimlei Gábor mesél a július végén tartott SVOE-táborról.

Társszervezeteink híreinél többek között az EDbU szakmai konferenciájáról is beszámolunk. Emellett egy videós kezdeményezésre is kitérünk, melyet a Siketvakok Világszövetségének Női Bizottsága hívott életre.

A hírek, érdekességek között először az iskolakezdési támogatásról adunk tájékoztatást. További cikkeinkből megismerhetik a déli harangszó történetét, de arra a kérdésre is választ kaphatnak, hogy miért olyan ritka és különleges a jégbor.

Magazinunk oldalain még ezen felül is találnak további híreket, érdekességeket.

Jó olvasást, kellemes időtöltést kívánunk!

Taskovics Adél, szerkesztő

TARTALOM

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK.....	2
Így zajlott a ceglédi SVOE-tábor – Interjú Kimlei Gáborral.....	2
TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI	7
Digitális hidak és falak: Így formálja a mesterséges intelligencia a siketvakok jövőjét	7
A Siketvakok Világszövetségének Női Bizottsága örömmel mutatja be legújabb videós kezdeményezését.....	12

A gyerekekkel minden rendben lesz – Elebjörk Wahlström vezércikke	13
HÍR, ÉRDEKESSÉG	15
Minden, amit az iskolakezdési támogatásról tudni kell.....	15
A déli harangszó története.....	16
Miért ilyen ritka és különleges a jégbor?.....	17
A tengerifű a bolygó megmentője? Meglepő felfedezés: így szűri ki a vízből a műanyagdarabkákat.....	18
A csodafa magja lehet a megoldás napjaink egyik legnagyobb egészségi veszélyére	20
Miért tűznek egyesek gyufát a virágcserepekbe?	22
Hiába izzad, nem hűl le a teste? Ezt tegye este, ha nem bír aludni a melegben!	23
A tartós orrdugulás ezeket a komoly betegségeket jelezheti	24
10 érdekesség a középkori udvari bolondokról.....	26
10 tény a kártyázás múltjáról	27
Az elektromosság forradalma: ki találta fel az áramot és hogyan?	28
A lábukkal is „hallanak” az elefántok	31
Meglepődsz, melyik a kutyák kedvenc zenéje: ez nyugtatja meg őket igazán.....	32
KEDVENC RECEPTJEIM.....	34
A HÓNAP VERSE	35

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK

Így zajlott a ceglédi SVOE-tábor – Interjú Kimlei Gáborral

Hosszú évek kihagyása után először szervezett ismét nyári tábort a Siketvakok Országos Egyesülete. Az üdülésre 2026. július 27 és 31. között került sor a Ceglédi Apartmanparkban.

A tábor programjairól, a hangulatról, valamint a szervezési tapasztalatokról és tanulságokról Kimlei Gábor kollégámat kérdeztem.

Az alábbiakban a vele készült interjút olvashatják:

Adél: Mi volt az első gondolatod, amikor megérkeztél a táborba?

Gábor: Nem is gondolat volt ez, inkább egyfajta várakozás, mert korábban nem voltunk ilyen apartmanszerű táborhelyen.

Adél: Hogyan írnád le röviden, három szóval vagy rövid tömondattal a tábor általános hangulatát?

Gábor: Jó élmények, családias hangulat, kifogástalan ellátás.

Adél: Milyen volt a társaság?

Gábor: Nem voltunk többen, mint a korábbi táborokban. A legnagyobb, idei létszám 17 fő volt. Nem minden segítő töltötte velünk az egész hetet. Ezen felül volt olyan táborozó is, aki csak 2 napon, kedden és szerdán volt velünk. Ő nem messze lakik a táborhelytől, 2-3 településnyire van a lakóhelye. Így könnyedén el tudott jönni meglátogatni minket. 15 fővel voltunk általában és 17 volt a maximum.

A hangulat családias volt. Külön említésre méltónak tartom, hogy nem történt közöttünk összezördülés. Pedig nagy volt a hőség, éppen a felmelegedés időszakára esett a tábor. Ráadásul mindnyájan különböző típusú emberek vagyunk. Az egyesületi tagok, és a munkatársak között is akadtak olyanok, akiknek az idei volt az első ilyen jellegű tábor.

Adél: Segítőként vagy táborozóként voltál jelen?

Gábor: Táborozó voltam, állandó jelleggel kaptam én is segítséget.

Adél: Hogyan teltek a napjaitok? Milyen programok voltak?

Gábor: A nap elején reggeli tornára is volt lehetőség. A nagy többség élt is ezzel a lehetőséggel. Luca vezetésével tartottunk egy teljes testet átmozgató, 5-10 perces tornát. A fejkörzéstől egészen a lábkörzésig mindenféle gyakorlat volt benne. Minden testrészünket át tudtuk mozgatni. Ez volt mindig a reggeli előtt.

Délelőttönként és délutánonként is volt lehetőségünk a strandolásra, a legtöbb napon. Flóra és Luca minden nap készített mozgásállapot-felmérést. (Szerkesztői megjegyzés: Flóra mozgásfejlesztést és mozgásállapot-felmérést végző óraadó munkatárs. Luca önkéntesként jött a táborba, szeptembertől viszont ugyanaz lesz a feladatköre, mint Flórának). Minden nap más-más táborozóval foglalkoztak. Velem például már az érkezés napján, hétfőn délután elkészítették a felmérést. Ez alatt a segítők a többi táborozóval el tudtak menni a fürdőbe. Hétfőn este meseprogram volt Csilla vezetésével.

Adél: Hogyan zajlott ez a program? Mesemondásként, vagy meseolvasásként képzeljem el?

Gábor: Egyfajta „meseszövéseknek” mondanám. Adva volt egy random kitalált szöveg, amit a résztvevők a maguk elgondolása szerint

folytathattak. Nem egy eredeti mese volt megadva, hanem a saját elgondolásunk szerint fűzhettük tovább. Mindenki, akinek volt kedve hozzá szólni, elmondhatta, hogy mit gondol a mesékről és azok szerepéről. Beszélgettünk arról is, hogy felnőttként miért lehetnek ezek még mindig érdekesek a számunkra.

Kedden délelőtt és délután is fürdőzős program volt. Közben folyt a táborhelyen a mozgásállapot-felmérés, egyszerre mindig csak egy emberrel.

Szerdán városnézésre mentünk. Délelőtt a Kossuth-múzeumban voltunk, tárlatvezetéssel. A múzeum kiállítása szélesebb spektrumú volt. Termenként más-más tematikájú tárlatot nézhettünk meg.

Az első teremben természetesen Kossuth Lajossal kapcsolatos történetek elevenedtek meg. Az 1848-as szabadságharc helyi történéseit emelte ki a tárlat. Röviden úgy mondanám: „Cegléd és a forradalom”, vagy „A forradalom és a ceglédi emberek”. Kossuth itt mondta el híres toborzó beszédét.

Volt egy érdekesség, amire már nem is emlékeztem korábbi iskolai ismereteimből. Ez pedig az volt, hogy a toborzó csapat vonattal ment le Pestről Ceglédre. Nem lovas szekéren, lovaskocsin vagy lóháton mentek, hanem vonattal. Ebbe pedig mi is bele tudtunk gondolni. A tábor helyszínére való eljutás úgy volt megszervezve hétfőn, hogy hárman (Jónás Eszter, Luca és én) vonattal mentünk le, utána pedig begyalogoltunk az apartmanokhoz. Mivel mi is vonattal utaztunk, könnyebben el tudtuk képzelni, hogy miként érkezett meg akkor a toborzó csapat Ceglédre. Itt felpróbálhattunk egy ún. Kossuth-kalapot is.

Adél: Milyen a Kossuth-kalap?

Gábor: Kicsit gömbölyű, úgy is mondhatnám: „búbos” a teteje és nem sima, vízszintes, mint egy szokványos kalap esetében. Kisebb karimája van. Tapintásra az sem egyenes, mert visszahajlik a széle a fejfedőnek. Emellett egy korabeli elöltöltős pisztolyt és egy kardot is körbe adtak. Ezeket meg lehetett nézni, tapintani. A pisztolynak és a kardnak is elég tekintélyes súlya volt.

A következő kiállító helyiségekben Cegléd ipartörténeti kiállítását tekinthettük meg. Volt egy olyan kiállítási hely is, ami az 1960-as évekbeli berendezési tárgyakat mutatta be. Ettől újra a hatvanas-hetvenes években érezhettük magunkat. Voltak itt konyhabútorok, lakóbútorok, használati tárgyak, kredenc, konyhabútor, de magyar kávékészleteket is láttunk.

Utána egy közeli helyen, egy bisztróban ebédeltünk. Mindenki választhatott, hogy mit szeretne enni.

Azt korábban még nem említettem, hogy a segítők saját személyautóval jöttek. Szerencsére befért mindenki az autókba, így együttesen tudott mozogni a csapat.

A következő program egy, a város szélén levő gyűjtemény megtekintése volt. Ez egy öntöttvaskályhagyűjtemény. Ebéd után, három órára mentünk, és kb. 4 óráig voltunk ott. Egy családi ház udvarán álló külön épületben van ez a gyűjtemény kiállítva. Bemutattak például olyan kályhát, ami nagyon alacsony, egy kisasztal méretű tárgy. Ezen a szabók vasalóit lehetett kezelni. Régen is használtak kézi vasalót, csak az széntüzelésű volt. Jól felforrósították a talpát és azzal tudtak vasalni. Illetve bele is lehetett tenni a vasalóba izzó fát, parazsat vagy szenet, és az nagyszerűen leadta a hőt.

Itt jön képbe a vasalók használatát elősegítő, picike kályha. Ezzel izzították a faszenet a vasalóba. [Szerkesztői megjegyzés: Interjúalanyom itt két különböző technológiát mos össze. A tömör vasalókat kívülről, a kifejezetten erre a célra tervezett vasalómelegítő kályhákban forrósították fel. Ezzel szemben a faszenes/paraszas vasalók belsejébe közvetlenül a konyhai tűzhelyből tettek parazsat, működésükhöz nem igényeltek külön vasalómelegítő kályhát.] A többi kiállítási darab ennél jóval nagyobb volt, többségében 2-3 méteres. Többféle szempontból is különböztek egymástól. Eltértek például abban, hogy milyen módon adták le a hőt, vagy mennyire voltak gazdaságos üzeműek. Volt ott öntöttvaskályha, cserépkályha, de ezekből is volt többféle kiképzésű. Nem mindegy ugyanis, hogy hol adta le a hőt: hátul, középen, vagy a legtetején, felül. Ott volt a kályhacső, a kimenet.

Nagyon fontos, hogy minél gazdagabb volt valaki régen, annál díszesebb kályhát csináltatott magának. Különböző motívumokat készíttettek el a legkülönbözőbb felületein, főleg a legtetején. Ha pedig elemes kályhája volt az illetőnek, akkor pedig az elemek szélei voltak nagyon díszesek. Ez utóbbit úgy kell elképzelni, mintha több dobozt egymás tetejére raknánk. Az pedig, hogy mennyire volt díszes a kályha, egyfajta státusszimbólumot is jelentett.

Magyarországon már nem nagyon maradtak fenn ép állapotban ilyen kályhák. A kiállítás darabjait ezért főleg Erdélyből, illetve Magyarország környékéről tudták beszerezni.

Adél: Hogyan folytatódott ezután a napotok?

Gábor: Utána visszamentünk a szállásra. Egyedül ezen a napon volt éttermi vacsoránk.

Hétfőn, kedden, illetve csütörtökön a szálláson mi készítettük el a saját vacsoránkat. Volt, hogy virslit ettünk, máskor egy kis sütogetéssel készítettünk egyszerűbb ételt, illetve főleg a munkatársak készítették el a

szálláson. Az ebéd minden nap az étteremben volt. A pénteki napot is ebéddel zártuk.

Adél: Mit csináltak csütörtökön?

Gábor: Csütörtök délelőtt és délután is fürdőztünk. Néhányan bent maradtak a szálláson és társasjátékoztak. Én a többséggel a fürdőben voltam délelőtt, és délután is. Akadt köztünk olyan is, aki délelőtt még inkább lepihent és ebéd után jött át a strandra.

Adél: Hogy telt a péntek?

Gábor: Pénteken szintén a közös reggelivel kezdtük a napot. Utána át tudtunk menni a fürdőbe 10 órától kb. 11:30-ig. 12 órától ebédeltünk, nagyjából 1 óráig. 1 óra után már indult haza a teljes csapat, autókkal.

Adél: Te személy szerint melyik szervezett programon érezted magad a legjobban?

Gábor: A strandolás tetszett nagyon, mert arra ritkán van módom.

Adél: Mikor keltetek? Volt egységes ébresztő, esetleg lámpaoltás? Mennyire volt szigorú a napirend?

Gábor: 7 órakor már mindenki fent volt. Többen felkeltek már 6 óra után. Nekikészülődtek a napnak, a szobát rendbe tették. Minden táborozó a saját házában reggelizhetett. A munkatársak hozták be az ennivalót. A táborozók feladata az volt, hogy a környezetük erre „fogadókéss” legyen. 8 órától volt a reggeli torna és az étkezés.

Adél: Este meddig voltak fenn?

Gábor: Este 6 órától 7 óráig volt a vacsora. Utána fakultatív program következett. A táborlakók beszélgethettek egymással. 8-9 óra felé betértünk a szállásunkra. Mivel két apartmanház szomszédosan állt egymás mellett, közös falakkal, én is hallottam, hogy a szomszédaink is beszélgettek. Este 10 óráig biztosan fent voltak a táborlakók.

Mindenki a maga igényei, napirendje szerint ment aludni és kelt fel reggel. Mivel szállásonként hárman voltunk, alkalmazkodni kellett egymáshoz. Ebből nem volt semmi gond. Egy fürdőszoba jutott három emberre. Mindnyájan igyekeztünk az időnket úgy beosztani, hogy rendesen el tudjuk indítani a napunkat.

Adél: Van valami, amit, ha jövőre mennél a táborba, másként csinálnál?

Gábor: Az látszódtott, hogy egy napra kétfajta múzeum sok. Mindkettő nagyon érdekes volt, csak a nagy melegben már elfáradtak a délutáni programra a résztvevők. Egy múzeum elég a nap elejére, a végén pedig kötetlen program, városnézés lenne a belvárosban. Az oldottabbá teszi a hangulatot, nem feszélyezi annyira a résztvevőket, hogy: „Na, most múzeumba kell mennünk”. Az egy kötött viselkedési forma. Ott figyelni kell, jelen kell lenni.

A délutáni séta viszont ennél jóval rugalmasabb. Alkalmazkodni lehet az egyéni igényekhez, teherbíráshoz. Egyik talán sétál a segítőjével, a másik leül egy padra és fagyit eszik. Most már tudom: így kell legközelebb megterveznünk a programot.

Adél: A programok tervezésében, szervezésében te is benne voltál?

Gábor: Igen, benne voltam én is. Dorkával néztük ki közösen márciusban a szállás helyszínét és az éttermet. A programot pedig közösen találtuk ki, Dorka, Csilla és én.

(Az interjút készítette: Taskovics Adél)

TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI

Digitális hidak és falak: Így formálja a mesterséges intelligencia a siketvakok jövőjét

(Beszámoló az EDbU szakmai Konferenciájáról)

A svédországi Almåsa Havshotell adott otthont az Európai Siketvak Unió (European Deafblind Union – EDbU) szakmai konferenciájának 2026. Június 11–12-én. A Stockholm központjától mintegy 45 percre délre, a Balti-tenger partján fekvő Västerhaningében rendezett kétnapos esemény középpontjában az európai akadálymentesítési jogszabályok, a mesterséges intelligencia (MI), valamint a siketvak személyeket segítő innovatív technológiák álltak.

A konferenciát Klas Nelfelt, a Svéd Siketvakok Szövetségének (FSDB) elnöke nyitotta meg. Az esemény különlegességét a fogyatékosügyei szakértők, európai szintű jogalkotók és a technológiai fejlesztők közvetlen párbeszéde adta, amelynek célja a siketvak emberek önálló életvitelének előmozdítása volt.

Jogi és szabályozási környezet az unióban

A konferencia első szekciója a jogi és szabályozási környezettel foglalkozott, kiemelten vizsgálva az Európai Akadálymentesítési Irányelv (European Accessibility Act – EAA) céljait, jelenlegi végrehajtását és jövőjét. Daniel Casas Ballester, az Európai Fogyatékosügyi Fórum (European Disability Forum – EDF) képviselője átfogó előadásában mutatta be az EAA-t, amelyet az EU egyik legjelentősebb fogyatékosügyi jogszabályaként írt le. Az irányelv közös akadálymentesítési követelményeket határoz meg számos digitális termékre és szolgáltatásra, többek között a weboldalakra, az e-könyvekre, a banki szolgáltatásokra, az e-kereskedelemre és az elektronikus hírközlési szolgáltatásokra vonatkozóan.

Az előadó ugyanakkor rámutatott arra, hogy – bár a jogszabály alkalmazása 2025 júniusában megkezdődött – több tagállam nem fejezte be időben a nemzeti átültetést, ami miatt az Európai Bizottság kötelezettségszegési eljárásokat indított. Ballester kiemelte, hogy a fogyatékosügyi szervezeteknek kulcsszerepük van az akadályok azonosításában, valamint azon esetek bejelentésében a nemzeti hatóságok felé, amikor a termékek vagy szolgáltatások nem felelnek meg a jogi követelményeknek. Tájékoztatta a résztvevőket arról is, hogy az Európai Fogyatékosügyi Fórum tagként vesz részt az Európai Bizottság azon szakértői csoportjában, amely az EAA végrehajtásának nyomon követéséért felelős.

A szakértő részletesen ismertette az irányelv hatályát és követelményeit. Megjegyezte: bár a fizetési terminálok érintőképernyőinek alternatív információs módszereket (például hangot vagy Braille-írást) kell biztosítaniuk, a szabályozás nem terjed ki minden területre, így például a tolmácsolási szolgáltatásokra sem.

Az előadást követő beszélgetés során több résztvevő is kérdéseket tett fel konkrét akadálymentesítési kihívásokkal kapcsolatban. Az érzékelési módok és a segítő (asszisztív) technológiák kapcsán Til Apfel Németországból rákérdezett a hallási és látási elemeken túli, taktilis (érintésalapú) akadálymentesítés beemelésére. A válaszból kiderült, hogy a vonatkozó európai akadálymentesítési szabályozás és az európai IKT-szabvány (EN 301 549) részletesen foglalkozik ezzel a kérdéssel, mégpedig a többféle érzékelési módot – köztük a taktilis és haptikus elemeken alapuló megoldásokat – előíró követelményeken keresztül.

Hans von Axelsson, a Svéd Posta- és Távközlési Hatóság (PTS) szakértője előadásában a jogszabályok és a technikai szabványok közötti kapcsolatot világította meg. Mint fogalmazott: a jogszabály határozza meg, hogy mit kell akadálymentessé tenni, míg a szabványok írják le azt, hogy az akadálymentesítést hogyan kell a gyakorlatban megvalósítani. Bemutatta az európai szabványosítási folyamatot, amely a hatóságok, az ipar, a kutatók és a fogyatékosügyi szervezetek konszenzusos együttműködésén alapul. Külön hangsúlyozta a fejlesztés alatt álló új európai IKT-akadálymentesítési szabványokat (például a megújuló EN-szabványokat), amelyek lehetőséget biztosítanak a tapintási (taktilis) és haptikus megoldások beépítésére a siketvak felhasználók érdekében.

Fókuszban a mesterséges intelligencia

A délutáni program a mesterséges intelligencia (MI) térnyerésére és annak a siketvak közösségre gyakorolt hatásaira fókuszált.

Kave Noori, az EDF képviselője az MI-szakpolitika és a siketvakok előtt álló lehetőségek kettősségét elemezte. Előadásában bemutatta azokat a lehetőségeket és kihívásokat egyaránt, amelyeket a mesterséges

intelligencia teremt a fogyatékosággal élő emberek számára. Szemléltette, hogyan segítheti az MI a kommunikációt, az információkeresést, a dokumentumelemzést és az önálló életvitelt, rávilágítva arra, hogy a technológia óriási potenciált hordoz az akadálymentesítés és a személyes függetlenség javításában. Ugyanakkor kiemelte, hogy az MI-rendszerek akaratlanul is hátrányos helyzetbe hozhatják a fogyatékosággal élőket, ha hiányos vagy elfogult adatokon tanítják be őket, ezért a fejlesztéseket már a kezdetektől fogva az akadálymentesítés szem előtt tartásával kell végezni. Noori részletesen ismertette az Európai Unió mesterséges intelligenciáról szóló rendeletét (AI Act), amely termékbiztonsági jogszabályként működik. Külön kitért a magas kockázatú MI-alkalmazásokra, ahol az akadálymentesítés, az átláthatóság és a folyamatos emberi felügyelet kötelező előírás, valamint bemutatta a fórum munkáját, amely biztosítja, hogy a fogyatékosügyi szervezetek érdemben hozzájáruljanak az európai MI-politika alakításához.

Natacha Plemenos, a Görög Siketvakok Egyesületének tagja Görögországban már működő, gyakorlati és megfizethető technológiai megoldásokat mutatott be. Részletesen ismertette a Demi Assistant („Félasszisztens”) nevű, Dimitris Theranos által fejlesztett MI-alapú alkalmazást, amely a látássérült és siketvak embereket segíti a mindennapi tevékenységek során. Emellett demonstrálta, hogyan lehet olcsó, érintésalapú NFC-címkéket hétköznapi tárgyakhoz rögzíteni. Ezeket okostelefonnal leolvasva a siketvak személyek önállóan azonosíthatják a saját tulajdonukat. Az előadás jól szemléltette, hogy a viszonylag egyszerű és megfizethető technológiák miként növelhetik az önállóságot a napi feladatok során, a résztvevők pedig megvitatták a jövőbeli többnyelvű támogatást és a Braille-kijelzőkhöz való csatlakoztatás lehetőségeit is.

A délután második felében a kifejezetten siketvakok számára tervezett céleszközök és a feltörekvő technológiák mutatkoztak be. Samantha Johnson, a Tatum Robotics alapítója és vezérigazgatója a Tatum 1 elnevezésű robotizált taktilis ujjbeszéd-rendszer fejlesztését ismertette. A Wi-Fi-re csatlakozó, gombos kezelőfelülettel (interfészsel) rendelkező eszköz közvetlenül a siketvak végfelhasználókkal szoros együttműködésben készült, hogy valós kommunikációs igényeket elégítsen ki. A mechanikus kéz képes leképezni a kézjeleken alapuló ujjbeszédet (fingerspelling), így a felhasználók híreket, időjárás-jelentést olvashatnak, telefonálhatnak, vagy akár vészhelyzeti értesítéseket is kaphatnak. Johnson kiemelte a végfelhasználók bevonásának értékét a teljes folyamat során, ami jól megmutatta, hogy a fejlesztők és a felhasználók közötti partnerség hogyan vezethet praktikus segítő technológiákhoz.

Jenny Widmark, a svéd Nemzeti Siketvaksági Erőforrás Központ (NKCdb) munkatársa a feltörekvő segítő technológiákat ismertette. Bemutatta többek között az új, vezeték nélküli hangtovábbításra képes Auracast Bluetooth-technológiát, amely a jövőben kiegészítheti a hallókészülékeknél használt, hagyományos indukciós hurokrendszereket. Emellett bemutatta a Meta Smart Glasses okos szemüveget, amely beépített mesterséges

intelligencia támogatással javítja a környezeti információkhoz való hozzáférést. Az előadás jól illusztrálta a technológiai fejlődés gyors ütemét, valamint az új megoldások felhasználókkal közös értékelésének fontosságát. Szintén a svéd NKCdb képviselőjében Karin Jönsson a jelenleg is elérhető MI-alapú akadálymentesítési eszközöket demonstrálta. Bemutatójában kitért a valós idejű beszéd-szöveg (speech-to-text) szolgáltatásokra, az automatikus képleírásokra, valamint az MI-asszisztált szövegfeldolgozásra. Hangsúlyozta, hogy a különböző felhasználók eltérő igényekkel rendelkeznek, ezért a megoldásoknak rugalmasságot és többféle információ-hozzáférési módot kell biztosítaniuk.

Kézbe vett innováció – Gyakorlati tapasztalatok a workshopokban

A konferencia második napja az elmélet után a gyakorlati tapasztalatszerzésé volt. A résztvevők négy különböző teremben, 25 perces forgórendszerben maguk is kipróbálhatták a bemutatott technológiákat:

- A Tatum 1 taktilis ujjbeszéd-robotrendszer gyakorlati tesztelése Samantha Johnson vezetésével.
- A hangok fizikai érzékelése egy rezgésekre és tapintási ingerekre épülő, speciális, hangerősítő gamer mellényen (gaming vest) keresztül, Klas Nelfelt prezentálásában.
- Valós idejű beszéd-szöveg átalakítás nagyított kijelzőre és/vagy Braille-kijelzőre Karin Jönsson irányításával.
- Az MI-támogatás kipróbálása a Meta okos szemüvegben, valamint a 3D-nyomtatott ujjbeszéd-ábécé tanulmányozása Jenny Widmark asztalánál.

A Meta okos szemüveg a hordható, beépített kamerákkal és mikrofonokkal ellátott asszisztív technológiák új generációját képviseli, amely a környezet multimodális elemzésére hivatott. Az eszköz szó szerint a META névre hallgat; felhelyezés után egy hangos „Hey Meta!” felszólítással aktiválható. A beépített asszisztens jelenleg angolul és néhány világnyelven kommunikál, a magyar nyelvű támogatás egyelőre nem elérhető. Az aktiválást követően a felhasználó közvetlen kérdésekkel fordulhat a rendszerhez: információt kérhet az előtte lévő akadályokról, az

ablakon túli látképről, vagy az ajtó pontos elhelyezkedéséről. A szemüveg teljes, jól felépített mondatokban válaszol, elnavigál a célpontokhoz, és elvileg arcok felismerésére is alkalmas.

Bár az eszköz bizonyos élethelyzetekben rendkívül hasznosnak bizonyulhat, a gyakorlati teszt rávilágított néhány kritikus tervezési hiányosságra. A hardver egyik legnagyobb gyengesége, hogy a hangszórót kizárólag a jobb szárban helyezték el. Ez a mono kialakítás teljesen kizárja a használatból azokat a látássérült embereket, akik történetesen a jobb fülükre siketek. A beépített hangszóró maximális hangereje még egy teljesen csendes szobában is alig elegendő, egy zajosabb külső környezetben pedig szinte nem is hallható. Szoftveres téren a rendszer megköveteli a mereven és precízen megfogalmazott kérdéseket, miközben a válaszadás sokszor indokolatlanul terjengős és hosszú még a legegyszerűbb kérdések esetén is. Fejlesztési szempontból komoly mulasztás, hogy nem használták ki a Bluetooth-technológiában rejlő lehetőségeket: az eszköz nem képes közvetlenül hallókészülékekhez vagy fülhallgatókhoz csatlakozni, ami pedig kiküszöbölhetné a külső zajokat. Szintén hiányzik az okostelefonos alkalmazáson keresztüli, írásos kommunikáció lehetősége. Jelenlegi formájában a szemüveg még a látássérültek számára sem jelent teljes értékű segédeszközt, a siketvak felhasználók speciális igényeit pedig egyáltalán nem képes kiszolgálni.

A Tatum 1 taktilis ujjbeszéd-robotrendszer egy olyan egyedülálló, antropomorf robotkéz, amely a szöveges forrásokat alakítja át valós időben a siketvakok által használt ujjbeszéddé. A gyakorlati próba megmutatta, hogy a technológia használatának komoly előfeltételei vannak. Azok számára, akik nem ismerik magabiztosan a taktilis betűjeleket, a mechanikus kéz mozdulatainak követése szinte lehetetlen feladat. A robotkéz felületi kialakítása szintén finomításra szorul: tapintásra egy merev, kesztyűs felület érzetét kelti ahelyett, hogy egy természetesebb, simább – például szilikon alapú – borítást alkalmazna. Emiatt a teszt során rendkívül nehéz volt pontosan kitapintani az ujjak finom mozgásait és helyzetét az egyes betűk formálásakor. Bár egy gyakorlott siketvak felhasználó számára a rendszer jól követhető lehet, funkcionálisan jelenleg egyoldalú csatornaként működik. Az eszköz kizárólag a bejövő szövegek felolvasására és lebetűzésére képes, de nem kapcsolódik hozzá olyan beviteli felület, amellyel a felhasználó közvetlenül válaszolhatna egy SMS-re vagy elektronikus levélre. A Tatum 1 egy rendkívül izgalmas technológiai alap, amely a mechanika finomhangolásával, a tapintási felületek fejlesztésével és a betűzési sebesség növelésével a jövőben nélkülözhetetlen kommunikációs eszközzé válhat.

Összegzés és a jövő távlatai

A szakmai program zárásaként a résztvevők egy video üzenetet tekintettek meg Abir Al-Sahlanit svéd európai parlamenti képviselőtől (Renew Europe), aki az Európai Parlament Fogyatékosügyi Csoportjának (Disability Intergroup) tagja.

A konferencia egyértelműen rávilágított arra, hogy az akadálymentesítési jogszabályok, a mesterséges intelligencia és a technológiai innováció egyre szorosabban összefonódnak, és egyre nagyobb jelentőséggel bírnak a siketvak emberek mindennapjaiban. A rendezvény legfontosabb tanulsága, hogy a hatóságoknak, a kutatóknak, a fejlesztőknek és a fogyatékosügyi szervezeteknek szorosan együtt kell működniük az innováció ösztönzése érdekében. Az igazi áttörést azonban csak az hozhatja el, ha a siketvak személyeket közvetlenül és aktívan bevonják az új termékek, szolgáltatások és MI-alapú megoldások tervezési, fejlesztési és értékelési folyamataiba. Az Almása Havshotellben bemutatott nemzetközi példák jó alapot adnak ehhez a közös munkához és a jövőbeli tapasztalatcseréhez.

(A cikket írta: Gangl Tamás, az MI közreműködésével)

A Siketvakok Világszövetségének Női Bizottsága örömmel mutatja be legújabb videós kezdeményezését

A videó címe: „Minden siketvak nő története megérdemli, hogy elmeséljék”.

A felvételen Görögországból, Finnországból, Spanyolországból, Ugandából és Horvátországból származó siketvak nők osztják meg személyes tapasztalataikat az identitásról, a függetlenségről, a kommunikációs korlátokról, a diszkriminációról, az erőszakról, a támogatáshoz való hozzáférésekről és a mindennapi kitartásról. Saját nyelvükön és az általuk preferált kommunikációs formákban fejezik ki magukat, biztosítva, hogy történeteik a saját hangjukon szólaljanak meg. A videó angol felirattal és narrációval készült. Egy teljesen akadálymentesített videóleírás, a képernyőn megjelenő összes szöveg, valamint a személyes beszámolók teljes leírata is elérhető.

Tekintse meg a rövid előzetest:

<https://youtu.be/t22kve3acAA>

Nézzze meg a teljes videót:

<https://youtu.be/X2oX9cMBfV0>

A teljes leírás, valamint a feliratok itt érhetők el:

<https://wfdb.eu/2026/07/21/every-deafblind-woman-has-a-story-worth-telling/>

Ez a kezdeményezés a WFDB Női Bizottsága által, az Európai Fogyatékosságügyi Fórum (EDF) Női Támogatási Alapjának (Women's Grant) segítségével valósult meg.

Minden megosztott történet egy újabb lépés a jobb megértés, a láthatóság és a befogadás felé.

(Forrás: Deafblindinternational.org, angol nyelvről fordította: Taskovics Adél)

A gyerekekkel minden rendben lesz – Elebjörk Wahlström vezércikke

Úgy tűnik, a közösségi média a fiatalság állandó ellensége. Az Európai Unióban (EU) egyik ország a másik után jelentette be mostanában, hogy megtiltja a gyermekek jelenlétét a közösségi médiában. Bizonyos szempontból ez természetes.

Ez egy új szintér. Olyan módon mozog és változik, amit egy felnőtt embernek is nehéz követnie, beleértve engem is, még akkor is, ha bizonyos szempontból fiatalnak tekintenek. És olykor a gyűlölet, az internetes zaklatás és a kockázatok tengerének tűnik.

De: mint olyan ember, aki úgy nőtt fel, hogy egyike volt a folyamatosan online lévő fiataloknak, a következőre kérlek titeket. Ne feledjétek, hogy a gyerekekkel minden rendben lesz.

Mivel nagyothalló fiatalokkal dolgozom, újra és újra ugyanazzal a mintával találkozom a tagjaink körében. A fogyatékosságuk miatt elszigeteltnek érezték magukat. Megtanulták eltitkolni a hallásproblémájukat, hogy egészségesnek tűnjenek. Ám ez nem volt elég ahhoz, hogy valóban befogadják őket. És amikor rátaláltak arra a közösségre, amelyet a Nagyothalló Fiatalok Svéd Szövetsége kínál, (gyakran a közösségi médián keresztül), az felnyitotta a szemüket. Rájöttek, hogy a rejtőzködésen kívül létezik más út is. Hogy van lehetőség olyan közösségeket találni, ahol a másságuk jelenti a normát. Ahol egy kicsit fellélegezhetnek, és ők lehetnek a „normális” emberek a teremben. Ez közösséget teremt. Olyat, amihez a közösségi médián keresztül találnak utat.

Ugyanakkor a tudás is olyasvalami, amit szerintem alul értékelünk a közösségi médiával kapcsolatban. Tanulni egymás hibáiból, ötletes elképzeléseiből és kreatív megoldásaiból. Ezek a közös alkotás terei, amelyek lehetővé teszik számunkra, hogy új dolgokat fedezzünk fel, és

megismerjük a minket körülvevő világot. Különösen igaz ez az olyan gyerekekre, mint amilyen én is voltam. Akik vidéken élnek, ahol a szabadidő eltöltésének vagy a tanulásnak a lehetőségei korlátozottak lehetnek. Új távlatok nyílnak meg előttünk, amikor találkozunk más emberekkel, és tanulunk tőlük. Ez az internet világára is igaz.

A közösségi média betiltása veszélyes út. Ez akkor mutatkozik meg, ha mélyebb szinten megvitatjuk az emberekkel, hogyan kell viselkedni ezen a platformon. Ez ma már nem kivétel. A társadalmunk része, és mint ilyen, akként is kell kezelnünk. A gyermekek kizárásával csak ürügyet szolgáltatunk a közösségi médiavállalatoknak arra, hogy azt mondhassák: nem kell védett felületet nyújtaniuk a legfiatalabbaknak. A biztonságos környezet megteremtésének felelősségét azokra a felnőttekre kell hárítani, akik ezeket a tereket üzemeltetik. Nem pedig magukra a gyermekekre, hogy maradjanak távol ezektől a platformoktól.

De érvelhetne valaki amellett is, hogy tudjuk, ennek vannak hátulütői.

Csak hagyjuk magukra a gyermekeinket, és vállaljuk a következményeket?

Nem, természetesen nem. Be kell vonódnunk, velük kell lennünk ott, ahol vannak, útmutatást és támogatást kell nyújtani nekik. Az élet és az a tanítás, amit a gyermekeinknek adunk, arról szól, hogy megtanuljanak tájékozódni a minket körülvevő világban. Mindegy, hogy ez a biztonságos utcai átkelésről vagy a közösségi médiában való viselkedésről szól. Gondoskodnunk kell arról, hogy megtanítsuk őket az online biztonságra, az információk értékelésére és a kedvesebb közösségek létrehozására. Ez hidakból és tudásból épül fel, nem pedig tiltásokból. Ugyanez vonatkozik a táncra, a videojátékokra, a zenére vagy bármi másra, amiről a múltban azt gondoltuk, hogy elpusztítja a következő generációt.

A fiatalok megérdemlik, hogy megkapják a szükséges eszközöket ahhoz, hogy beilleszkedjenek a társadalom ezen szegmensébe. És ne csak úgy "bedobjuk" őket oda, amikor eléri azt az életkort, amelyre a közösségi média használatát korlátozni kívánjuk. Olyan környezetet kell teremtenünk, ahol a fiatalok biztonságban fedezhetnek fel, tanulhatnak, építhetnek közösségeket és fejlődhetnek. Ez nem lehetséges, ha kizárjuk őket.

(Fordítói megjegyzés: Jonathan Elebjörk Wahlström, az EDF Ifjúsági Bizottságának társelnöke írta ezt a vezércikket a 2026-os Nemzetközi Ifjúsági Napra, augusztus 12-re, és az EDF „Disability Voice on Youth” (Fogyatékosssággal Élő Fiatalok Hangja) című kiadványába.)

(Forrás: Edf-feph.org, angol nyelvről fordította: Taskovics Adél)

HÍR, ÉRDEKESSÉG

Minden, amit az iskolakezdési támogatásról tudni kell

Mi az iskolakezdési támogatás?

Idén, a kormány által bevezetett támogatás, amelyet kifejezetten a hátrányos helyzetű, vagy fogyatékossgal élő gyermekek iskoláztatással összefüggő költségeire lehet fordítani.

Kinek jár a támogatás?

Az a gyermek vagy tanuló után, akinek jár családi pótlék, és aki, a teljesség igénye nélkül:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult
- tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos, és emiatt magasabb összegű családi pótlékot folyósítanak utána
- sajátos nevelési igényű
- egyedülálló szülő neveli
- gyermekvédelmi szakellátásban él
- árvaellátást kap

Fontos feltétel az is, hogy a gyermek köznevelési vagy szakképző intézményben tanuljon, vagy idén szeptemberben kezdje meg az első évfolyamot.

Mennyi pénz jár, és mikor érkezik?

A támogatás összege gyermekenként 100 000 forint, amely két részletben érkezik. Az első 50.000 forint pénzben érkezik, legkésőbb augusztus 24-ig.

A második 50.000 forintot a családok utalvány formájában kapják meg 2026. november 30-ig.

A 100 000 forintos támogatás teljes összege adó- és járulékmentes, és nem vonható végrehajtás alá.

Hol kell igényelni az iskolakezdési támogatást?

Nem kell külön igényelni az iskolakezdési támogatást. A jogosultságot meglévő állami nyilvántartások alapján állapítják meg.

Ez azonban csak akkor működik zökkenőmentesen, ha az adatok pontosak.

Sajátos nevelési igény vagy fogyatékossg esetén nagyon fontos, hogy az erről szóló szakvélemény az Oktatási Hivatalnál meglegyen. Enélkül nem tudják küldeni a támogatást.

Az automatikus támogatás akkor érkezik meg gond nélkül, ha az alapadatok is rendben vannak.

Egyszülős családoknál nem elég az, hogy a gyermek ténylegesen egy szülővel él. A támogatás szempontjából az számít, hogy a Magyar Államkincstár nyilvántartása szerint a szülő egyedülállónaként kapja-e az emelt összegű családi pótlékot.

Fontos feltétel, hogy ez a státusz augusztusban már fennálljon.

A cikket írta: Kőrösiné dr. Babinszki Vera)

A déli harangszó története

A déli harangszó a nándorfehérvári diadal emlékére szól.

1456. július 22-én zajlott, és azóta a kereszténység védelmének szimbólumává vált.

A déli harangszó hagyománya a 15. századra nyúlik vissza. Szorosan összefonódik a magyar történelem egyik legfontosabb eseményével, a nándorfehérvári diadallal. Ezen a napon Hunyadi János és Kapisztrán János seregei megállították II. Mehmed oszmán szultán hadseregét, amely a keresztény Európa terjeszkedését fenyegette.

A győzelem híre gyorsan eljutott Rómába. A pápa elrendelte, hogy minden nap délben harangozzanak, hogy emlékezzenek a győzelemre és buzdítsák a hívőket imára a kereszténység védelméért.

III. Kallixtusz pápa 1456. június 29-én kiadott imabullájában arra kérte a hívőket, hogy imádkozzanak a törökök ellen harcolókért. VI. Sándor pápa később, 1500. augusztus 9-én megerősítette ezt a rendeletet. Elrendelte, hogy a harangszó minden keresztény közösségben hallható legyen.

A déli harangszó nemcsak a győzelem emlékét őrzi. Emellett a keresztény összefogás és kitartás szimbólumává is vált. A harangok megszólalása minden nap délben emlékezteti a hívőket a közösség erejére és a hit fontosságára. A hagyomány mára a magyar kultúra szerves részévé vált, és a hungarikumok között is nyilvántartják.

A déli harangszó története tehát nem csupán egy vallási szokás. A magyar történelem és identitás fontos része, amely a hősiek diadalok és a közösségi összefogás emlékét őrzi. A harangszó minden délben felhangzik, emlékeztetve a hívőket a kereszténység védelmére és a közös értékekre.

Forrás: Bing.com/search - A déli harangszó története

Miért ilyen ritka és különleges a jégbor?

A hagyományos borokkal ellentétben a jégborhoz használt szőlőt nem az őszi szüret idején szedik le. A fürtök a tőkén maradnak egészen addig, amíg a hőmérséklet tartósan -7 °C alá nem csökken. Ez sokszor csak decemberben vagy januárban következik be. Az is előfordul, hogy egyáltalán nem jön el a megfelelő fagy. Ez önmagában is komoly kockázatot jelent a borászat számára. A szőlőt hónapokon keresztül fenyegeti az időjárás, a madarak, a rothadás vagy más károsodás. Ha a természet nem biztosítja a megfelelő feltételeket, abban az évben nem készül jégbor.

Amikor végre beköszönt a megfelelő fagy, a szőlőt gyorsan, gyakran hajnalban szüretelik. Közben a bogyók még fagyott állapotban vannak. A préselés során a víz jég formájában visszamarad, és csak a koncentrált, cukorban és aromákban gazdag must kerül feldolgozásra.

Ennek következtében a kinyerhető mennyiség rendkívül alacsony. Ugyanannyi szőlőből töredék mennyiségű jégbor készül a hagyományos borokhoz képest. Ez a koncentráció adja a jégbor gazdag, intenzív karakterét és egyben ritkaságát is.

A jégbor különlegessége nem csupán édességében rejlik. A természetes cukortartalom mellett élénk savszerkezettel rendelkezik. Ez frissességet és eleganciát biztosít. Az ízvilágban gyakran jelennek meg méz, sárgabarack, citrusfélék és trópusi gyümölcsök jegyei. Ez az egyensúly teszi a jégbort különösen kifinomulttá és élvezetessé, akár önmagában fogyasztva, akár különleges alkalmak részeként.

A korlátozott mennyiség, a kiszámíthatatlan körülmények és az egyedülálló minőség teszi a jégbort a világ egyik legértékesebb bortípusává. Nem mindennapi fogyasztásra szánt ital. Sokkal inkább olyan élmény, amely különleges alkalmakhoz és emlékezetes pillanatokhoz kapcsolódik.

A jégbor minden kortya emlékeztet arra, hogy az igazán különleges dolgok időt, türelmet és a természet együttműködését igénylik.

Egy kisebb palack jégbor valójában egy koncentrált luxusélményt rejt — pontosan ez teszi különlegessé.

Forrás: Jégborok.hu

A tengerifű a bolygó megmentője? Meglepő felfedezés: így szűri ki a vízből a műanyagdarabkákat

A mikroműanyag szennyezés az egyik legsúlyosabb környezeti kihívás, amellyel szembe kell néznünk. Milliárdnyi parányi műanyagdarabka úszik vizeinkben. Bejutnak az élelmiszerláncba, és fenyegetik mind a tengeri élővilágot, mind az emberi egészséget. De mi van, ha létezik egy természetes, csendes hős a mélyben, amely észrevétlenül dolgozik a tisztább jövőért?

A tengerifű kulcsfontosságú szerepet játszik a tengeri ökoszisztémákban. Szén-dioxidot köt meg, búvóhelyet biztosít számtalan élőlénynek, és stabilizálja az aljzatot. De egyre inkább úgy tűnik, ennél sokkal többre is képes.

Egy Barcelonában végzett, úttörő kutatás döbbenetes eredménnyel zárult. A tengerifű-rétek nem csupán élénk tengeri kertek, hanem hatékony természetes mikroműanyag szűrők is. Ez a felismerés szó szerint megváltoztathatja a gondolkodásunkat az óceánok védelméről.

Mielőtt belemerülnénk a tengerifű lenyűgöző képességeibe, értsük meg a probléma súlyát!

A műanyag szennyezés ma már mindenütt jelen van. A szeméttelpeken, az utcákon, a folyókban, és végül az óceánokban. A nagyméretű műanyagdarabok – palackok, zacskók, hálók – idővel lebomlanak, de sosem tűnnek el teljesen. Helyettük apró, 5 mm-nél kisebb szemcsék, azaz mikroműanyagok keletkeznek. Ezek a parányi részecskék származhatnak a szintetikus ruháink mosásából, a kozmetikumokban található mikroszemcsékből, vagy akár a gumiabroncsok kopásából is. Ez utóbbiak a szél és az eső segítségével jutnak el a vizekbe.

Képzeljünk el egy láthatatlan, ám annál halálosabb port, ami áthatja az egész vízi környezetet.

Miért olyan veszélyesek ezek a mikroműanyagok?

Méretük miatt könnyedén bekerülnek a planktonokba, az apró rákokba, a kagylókba és a halakba. Végül az élelmiszerláncban felhalmozódnak. Ez azt jelenti, hogy a tányérunkra kerülő tengeri herkentyűk már tartalmazhatnak mikroműanyagokat, amelyek potenciálisan káros anyagokkal telítettek. Az emberi egészségre gyakorolt hosszú távú hatásukat még vizsgálják. Az már most is világos, hogy a mikroműanyagok bizonyítottan jelen vannak a szervezetünkben, a vérünkben és még a placentában is. A helyzet riasztó, és sürgős megoldásokat követel.

Sokan összetévesztik a tengerifűvet a hínárral vagy algákkal, pedig ez egy nagy tévedés. A tengerifű valójában virágos növény, amely a szárazföldről

költözött vissza a tengerbe. Pontosan úgy, mint a szárazföldi társai, gyökérrel, szárral és levelekkel rendelkezik, virágzik és magot hoz.

Létezése kulcsfontosságú az egészséges part menti ökoszisztémák fenntartásában.

A tengerifű-rétek hatalmas, víz alatti mezőket alkotnak a világ part menti területein, a trópusoktól a sarkkörökig. Előnyeik listája hosszú és lenyűgöző:

- Képesek jelentős mennyiségű szén-dioxidot kivonni a légkörből és a víztestből, majd az aljzatba zární. Ezt sokkal hatékonyabban teszik, mint a szárazföldi erdők.
- Ezernyi faj otthonát, táplálkozó- és ívóhelyét biztosítják a halaktól a tengeri tehenekig. Valóságos óceáni bölcsődék.
- Gyökérrendszerük stabilizálja az aljzatot, csökkenti az eróziót, és tompítja a hullámok energiáját. Így védik a partvonalakat a viharoktól.
- Szűrik a vizet, eltávolítva a lebegő anyagokat és a tápanyagokat, javítva ezzel a víz tisztaságát és átláthatóságát.

Hogyan Szűri ki a Tengerifű a Műanyagot?

Spanyol Tengerkutató Intézet kutatói Barcelonában, vizsgálták a *Posidonia oceanica* nevű mediterrán tengerifű-faj mikroműanyagokra gyakorolt hatását. Megdöbbenve tapasztalták, hogy a tengerifű nem csupán passzívan gyűjti össze a szennyeződéseket, hanem egy egyedülálló mechanizmussal aktívan segít megszabadulni tőlük.

„A tengerifű-rétek a Föld egyik legértékesebb ökoszisztémái, és most kiderült, hogy egy újabb, létfontosságú funkcióval is bírnak.”

A mechanizmus a következőképpen működik:

1. Beragadás a levelekbe: A tengerifű hosszú, szalagszerű levelei hatalmas felületet biztosítanak. Ahogy a víz keresztüláramlik rajtuk, a mikroműanyag részecskék a levelek felületére tapadnak, vagy beleragadnak a köztük lévő növényi rostokba.
2. A tengerifű levelei folyamatosan elhalnak és leválnak. Ahogy ezek a levelek bomlanak és mozognak a vízben, rostjaik összecsomósodnak. Ez a folyamat gömbölyű, filcszerű labdákat hoz létre, amelyeket „Neptunusz labdáknak” nevezünk. A rendkívüli dolog az, hogy ezek a labdák, miközben formálódnak, magukba gyűjtik a környező mikroműanyagokat is.
3. Kimosódás a partra: Amikor ezek a labdák kellően nagyra nőnek, vagy az áramlatok erőssége megnő, leválnak a tengerifű-mezőről. Ezt követően partra sodródnak. Ezzel a mechanizmussal a tengerifű „kipakolja” a tengerfenékről a mikroműanyagokat. A szárazföldre szállítja őket, ahol

már könnyebben gyűjthetők. Így nem jelentenek azonnali veszélyt a tengeri élővilágra.

A kutatók kimutatták, hogy a tengerifű-rétek akár évi 1,5 milliárd mikroműanyag-darabkát is képesek eltávolítani a Földközi-tenger part menti vizeiből. Ez a szám önmagában is lélegzetelállító. Rávilágít arra, milyen hatalmas, eddig alábecsült szerepet játszanak ezek a növények az óceánok tisztaságának fenntartásában.

Sajnos a tengerifű-rétek globálisan is folyamatosan pusztulnak. Becslések szerint évente akár 7%-uk is eltűnhet az emberi tevékenység következtében. Ez a pusztulás nem csupán a biológiai sokféleséget fenyegeti, hanem a szén-dioxid megkötésére, a partvédelemre és most már a mikroműanyag-szűrésre vonatkozó képességüket is aláássa.

Ahhoz, hogy a tengerifű továbbra is el tudja látni létfontosságú feladatait, nekünk is meg kell tennünk a magunkét. A tengerifű nem pusztán egy passzív szereplője a klímaváltozásnak vagy a szennyezésnek; aktívan részt vesz a gyógyításban. A kutatás egyértelműen bizonyítja, hogy minden egyes tengerifű-rét megmentése nemcsak az adott ökoszisztémának tesz jót, hanem globális szinten is hozzájárul a bolygó megmentéséhez. Az adatok világosak: a tengerifű-mezők védelme és helyreállítása az egyik legjobb befektetés, amit ma tehetünk a jövő generációiért és a tengerek egészségéért.

Forrás: Farmvilag.hu

A csodafa magja lehet a megoldás napjaink egyik legnagyobb egészségi veszélyére

Egy maroknyi apró mag forradalmasíthatja a víztisztítást. Új kutatások szerint ugyanis a csodafaként is emlegetett Moringa oleifer, vagyis a lóretekfa magjából készült kivonat a csapvízben található mikroműanyagok több mint 98 százalékát képes eltávolítani.

Világunk egyik legkevésbé látványos, mégis egyre súlyosabb környezeti problémája a mikroműanyagok jelenléte. Ezek az apró, legtöbbször szabad szemmel nem is látható részecskék szinte mindenhol ott vannak: az óceánok mélyén, a hegycsúcsokon, az élelmiszereinkben és az ivóvizünkben is. Az elmúlt évek kutatásai kimutatták, hogy a csapvíz jelentős része, egyes adatok szerint több mint 80 százaléka tartalmaz ilyen szennyeződéseket. Ezek észrevétlenül jutnak be az emberi szervezetbe.

A tudósok eközben még csak most kezdik feltárni, hogy milyen hatással lehetnek az apró műanyagdarabkák az egészségünkre. Már most is

vannak jelek arra vonatkozóan, hogy hormonális zavarokat és reprodukciós problémákat okozhatnak. Ezért különösen nagy jelentősége van minden olyan új felfedezésnek, amely hatékonyan segíthet eltávolítani ezeket az anyagokat a környezetünkből.

Itt jön képbe egy sokak által még csak nem is ismert növény. Ez a Moringa oleifera, vagyis lóretékfa, amely kulcsszerepet játszhat ebben a folyamatban. Nem véletlen, hogy angolul gyakran miracle tree-nek, azaz csodafának is nevezik...

Az egyik legtápanyagdúsabb növény a világon. Évszázadok óta használják gyógyászati célokra, valamint víztisztításra is. Most azonban kiderült, hogy még ennél is többre képes, hiszen a magjaiból készült kivonat rendkívül hatékonyan távolítja el a mikroműanyagokat az ivóvízből. A kutatók közös vizsgálata szerint ez a természetes megoldás akár több mint 98 százalékos hatékonyságot is elérhet.

Történelmi feljegyzések szerint már az ókori görögök, a rómaiak és az egyiptomiak is használták a víz tisztítására. Éppen ezért a modern tudomány most azt vizsgálja, hogy pontosan hogyan is működik ez a folyamat, illetve hogyan lehet ezt nagyobb rendszerek esetében is alkalmazni.

A kulcs a moringa magjában található természetes koaguláns anyagokban rejlik. Ezek képesek arra, hogy a vízben lebegő apró részecskéket összetapasszák. Így azok nagyobb csomókká alakulnak, amelyeket már jóval könnyebb kiszűrni.

A kutatás során a szakemberek különösen a PVC-ből származó mikroműanyagokra koncentráltak. Ezek az egyik legveszélyesebb és leggyakrabban előforduló típusok az ivóvízben. Az általuk megvizsgált részecskék átlagos mérete ráadásul mindössze 18,8 mikrométer volt, ami nagyjából egy emberi hajszál vastagságának a negyede. Az eredmények biztatóak, hiszen a lóretékfa magjából készült kivonat 98,5 százalékos hatékonysággal távolította el ezeket a részecskéket a csapvízből egy szűrési rendszer részeként.

Ez a teljesítmény így már összevethető a jelenleg is széles körben alkalmazott vegyi anyagokéval, például az alumínium-szulfáttal. Ezt gyakran használják vízkezelésre. A tisztítás a magkivonattal pedig az új eredmények szerint bizonyos körülmények között még hatékonyabbnak is bizonyult, mint ezek a széles körben elterjedt vegyi anyagok. Mindez azért is különösen fontos, mivel az alumínium-alapú vegyületek használata korántsem mentes a kockázatoktól. Nagy mennyiségben mérgezőek lehetnek. Egyes kutatások pedig egyenesen összefüggésbe hozták ezeket a neurodegeneratív betegség kialakulásának kockázatával is.

A moringa egyik legnagyobb előnye az, hogy teljesen természetes, megújuló és biológiailag lebomló erőforrás. Használata kevesebb melléktermékkel jár, és nem keletkezik nagy mennyiségű szennyvíziszap sem. Emellett környezetvédelmi szempontból is kedvezőbb, hiszen csökkentheti az alumíniumgyártás szükségességét, amely jelentős ökológiai terheléssel jár. Ugyanakkor ennek a módszernek is vannak korlátai.

A kutatók azt is megállapították, hogy egyetlen lóretekfa mag körülbelül 10 liter víz megtisztításához elegendő. Ez ugyan első hangzásra ígéretes eredmény, de a nagyvárosi víztisztító rendszerek esetében hatalmas mennyiségű magra lenne szükség a módszer átfogó alkalmazásához. Éppen ezért ez a technológia jelenleg inkább kisebb közösségekben vagy olyan területeken lehet hasznos, ahol nehéz hozzáférni a hagyományos vegyi anyagokhoz. További kihívást jelenthet az is, hogy a magok használata után szerves maradványok kerülhetnek a vízbe. Ezeket aztán szintén el kell távolítani.

Forrás: Index.hu/tudomany

Miért tűznek egyesek gyufát a virágcserepekbe?

A közösségi médiát mostanában elárasztotta egy szokatlan, de annál izgalmasabb kertészeti trükk: a gyufák földbe szúrása. Egyre többen esküsznek rá, hogy ez az egyszerű módszer valóban segít a növények egészségének helyreállításában. De vajon mi az igazság? Nézzük meg közelebbről!

A gyufafejek kén tartalmaznak. Ez egy olyan ásványi anyag, amelyre a növényeknek szükségük van az egészséges növekedéshez. A kén segíti a gyökerek fejlődését, élénkíti a levelek zöldjét. Biztosítja a növény általános vitalitását. Ráadásul a gyufákban található kén mennyisége éppen elég ahhoz, hogy jótékony hatást fejtsen ki, de ne károsítsa a növényt.

Amikor a gyufákat a földbe szúrjuk, az öntözés során nedvesség éri őket. A kén lassan felszabadul, és természetes mikrotápanyagként kerül a talajba. Ez különösen hasznos lehet azoknál a növényeknél, amelyek sárguló levelekkel, lassú növekedéssel vagy erőtlenséggel küzdenek.

A módszer pofonegyszerű, és még a legelfoglaltabb növénykedvelők is könnyedén alkalmazhatják. Mindössze annyit kell tenni, hogy két-három gyufát fejjel lefelé a növény földjébe szúrunk, körülbelül két centiméter mélyre. Ezután öntözzük meg a növényt a szokásos módon. Hagyjuk, hogy a kén lassan kifejtsen a hatását.

A gyufákat kéthetente érdemes cserélni, hogy a növény folyamatosan hozzájusson a szükséges ásványi anyaghoz.

A kén a talajban lévő kártevők ellen is hatékony lehet. Egyes kertészek szerint a gyufák használata csökkentheti a földben élő apró rovarok, például a gombaszúnyogok számát. Ezek gyakran okoznak problémát a szobanövényeknél. Ez a hatás nem minden esetben bizonyított. Sokan mégis esküsznek rá, hogy a gyufák használata után a növényeik egészségesebbek és ellenállóbbak lettek.

A kén elősegíti a nitrogén felszívódását, amely elengedhetetlen a növények zöld színéhez és buja növekedéséhez. A paradicsom, a bazsalikom, az orchideák és a különféle szobanövények különösen jól reagálnak erre a kis adag ásványi anyagra.

A módszert egyszerűsége és költséghatékonysága miatt mindenképpen érdemes kipróbálni. Semmi veszítenivaló nincs. Ha pedig mégsem válik be, a gyufák legalább kéznél lesznek, ha gyertyát kell gyújtani.

Forrás: Msn.com

Hiába izzad, nem hűl le a teste? Ezt tegye este, ha nem bír aludni a melegben!

Az ember sok energiát felemészt a működéséhez, elsősorban cukrok elégetésével. Eközben hulladékhő termelődik, amit le kell adnunk. 10 és 23 Celsius-fok között egyszerű hőleadással oldja meg ezt a testünk. Efölött az ember párologtat, tehát izzad, amire testszerte képes. Ha azonban magas a páratartalom vagy nincs légmozgás, ez sem hatékony. Ilyenkor érdemes egy ventilátort beüzemelni. Segíthet még a hőáramlás, amikor hűvös közeggel vesszük körül magunkat. Ilyen a hűvös vízbe merülés vagy a nedves törölközőbe burkolódzás.

Az idős szervezet könnyebben túlhevülhet

A legtöbb felsorolt módszer a szervezet önszabályozásán alapul. Ez azonban a kor előrehaladtával romlik. Az idős szervezet könnyebben túlhevülhet, főleg mivel az idősebbek nehezebben izzadnak és csökken a szomjúságérzetük. Gyorsabban kiszáradhatnak, csökkenhet a vérplazmájuk térfogata, nőhet a vérük sűrűsége, ami megterheli a szívet.

A hőleadáshoz és izzadáshoz a szervezet a bőrbe viszi a vért. A bőrbe áramló vér mennyisége a nyugalmi néhány száz milliliter/percről több liter/percre emelkedik. A szükséges vért a szervezet a zsigerekből vonja el. Esik a vérnyomás és az agyba is kevesebb vér jut. Egyszerre kap ilyenkor nagy terhelést a szív, a tüdő és a vese is, amit fokozhat az idősek által olykor szedett vízhajtó. Az agy sem jut elég vérhez, tehát oxigénhez.

Ez zavartságot, delíriumot, hőgutát okozhat, amitől más szerv is károsodhat.

Miért alszunk rosszul melegben?

Hogy rendesen aludjunk, a test belső hőmérsékletének 0,5-1 fokot kell hűlnie. Ez a forró nyári éjszakákon nem lehetséges. A tudomány még nem tisztázta ennek pontos okát. Több teória is létezik. Az egyik szerint változik az idegsejtek viselkedése a hőmérséklet változásával. Ha lehűl az idő, könnyebben „lekapcsolnak” az ébrenlétet segítő hálózatok. Van egy energetikai magyarázat is, amely összefügg az agy magas energiaigényével, illetve azzal, hogy hűvösebb időben az alvás alacsonyabb energiahasználattal jár. A harmadik verzió szerint alvás idején távolítja el a szervezet az agyból a különféle bomlástermékeket. Az alacsonyabb hőmérséklet pedig kedvez ennek a folyamatnak.

A cikk gyakorlati tanácsokkal is szolgál a forró éjszakák átvészeléséhez.

Az első, hogy igyunk sok folyadékot. A víz mellett pedig az ásványi sókat – nátriumot, magnéziumot, kalciumot és káliumot – is pótolnunk kell.

A második: hűtsük magunkat ventilátorral vagy vizes törülközővel.

A harmadik javaslat furcsán hangozhat: lefekvés előtt mossunk meleg vízzel kezét-lábat. Akár vegyünk fel zoknit, mert így a vér a végtagokba áramlik, csökken a test belső hőmérséklete. Ez pedig segít az elalvásban.

Forrás: 10perc.hu

A tartós orrdugulás ezeket a komoly betegségeket jelezheti

A rossz orrlégzés több múltó bosszúságnál. Hosszú távon negatívan hat a pihentető alvásra. Napközben rontja a koncentrációt, és végső soron az életminőséget is.

Gyakran krónikus panaszok állnak a tartós orrdugulás mögött – hívja fel a figyelmet Dr. Pap István, a Budai Egészségközpont (BHC) fül-orr-gégész szakorvosa.

Miért veszélyes, ha rossz a légzésünk?

Amikor az orrunkon keresztül hosszabb ideig akadályozott a levegő szabad áramlása, a szervezetünk kompenzál. Az elégtelen oxigénellátás hatására romlik az alvás mélysége és minősége. Ilyenkor ahelyett, hogy kipihennénk magunkat, a testünk küzd a levegőért.

„Sokan nem is azért fordulnak orvoshoz, mert be van dugulva az orruk, hanem inkább fáradékonyságra, ingerlékenységre, reggeli szájszárazságra, torokkaparásra vagy az úgynevezett reggeli ködös gondolkodásra panaszkodnak” – fogalmaz a BHC fül-orr-gégész szakorvosa.

Ha az orrunkon nem tudunk lélegezni, a szájon át beszívott levegő kiszáríthatja, irritálja a torkot, és még az agyunk sem tud regenerálódni.

Az emberi orr működése nem teljesen szimmetrikus a nap folyamán. Az úgynevezett autonóm orrciklus miatt teljesen normális, hogy egyszer az egyik, aztán a másik oldal tűnik teltebbnek – magyarázza a WebBeteg tüdőgyógyásza, dr. Brugós László. Ez a váltakozás önmagában nem kóros jelenség.

Ha az egyik oldalon mindig rosszabb az orrlégzés, ha a panaszaink állandóak és emiatt nem tudunk megfelelően pihenni, éljünk a szakorvosi vizsgálat lehetőségével.

A légzés leggyakoribb akadály a orrsövényferdülés

A felnőtt népesség mintegy 70 százalékánál fordul elő. Ehhez képest felső légúti allergiában a lakosság csupán 15-25 százaléka szenved.

Az orrsövényferdülés egy olyan gát, amely egyenlőtlené teszi a levegő áramlását és megváltoztatja az orrüreg belső nyomásviszonyait. Ez pedig krónikus gyulladás, orrpolip, torok- és garatpanaszokhoz és horkoláshoz is vezethet.

Az orrsövényferdüléssel együtt járhat az is, hogy megnagyobbodnak az orrkagylók. Ezt azonban személyre szabott szakorvosi vizsgálat derítheti ki. Ha a sөvény ferdülése a probléma, a végleges megoldást a már rutinnak számító orrsөvényműtét jelentheti. Ez nem esztétikai célú beavatkozás.

Dr. Pap István hangsúlyozza, hogy az orrlégzés normál helyreállításával a komfortérzet és az alvás minősége is javul.

A tartós orrdugulás hátterében orrpolip is rejtőzhet

Ezek a puha, könnyszerű, jóindulatú kinövések az orrnyálkahártyán a lakosság 1-4 százalékát érintik. Az orrpolip és a melléküreg-gyulladás a szaglász és az ízérzés romlását, a torokba csorgó kellemetlen váladékot és visszatérő fejfájást is eredményezhet. Ha nagyon nagy a polip, alvásakor akár veszélyes légzéskimaradással járhat.

Hatékony kezelések állnak a rendelkezésünkre. A legfontosabb, hogy legyünk tudatosak, ha az egészségünkről van szó. Ha arra gyanakszunk, hogy komolyabb probléma áll a háttérben, jelentkezzünk be fül-orr-gégészeti kivizsgálásra. A pontos diagnózis felállítása az első lépés a gyógyuláshoz. Ez a szervezetben megbúvó, alattomos krónikus gyulladás észrevétlenül marja szét az erek falát.

Forrás: Divany.hu/testem

10 érdekesség a középkori udvari bolondokról

1. Egy 12. századi angol forrás csak „együgyűként” említi a királyi udvar hivatásos szórakoztatóját, az udvari bolondot.
2. Szolgálati fejében, a királyhoz hű nemesemberekhez hasonlatosan, az udvari bolond gyakran birtokot kapott az uralkodótól.
3. Ezért a gáláns juttatásért a viccmesélésen kívül több területen is átlagon felüli szolgáltatást kellett nyújtania. A jó énekhang és tánctudás mellett a kiváló hangutánzó és imitációs képességek is alapkövetelménynek számítottak.
4. A színpadi teendőkön kívül egyes esetekben anyagbeszerző munkakört is el kellett látnia. Így például feladatai közé tartozott az élelmiszer és az élőállat beszerzése a királyi udvar számára.
5. Többnyire büntetlenül űzhetett tréfát a királyból vagy éppen a királynőből. Ezek a rögtönzött vagy éppen aprólékos gonddal kidolgozott paródiák a célszemély tökéletlenségeire fókuszáltak.
6. Ennek az intim viszonynak köszönhetően az udvari bolond egy másik fontos feladatot is ellátott. A rossz híreket, feledtetve a helyzet súlyosságát, tréfás performanszok keretében gyakran neki kellett közölnie az uralkodóval.
7. Ez a fajta küldönc, hírvívó pozíció gyakran életveszélyes is lehetett. A beszámoló által felingerelt címzett akár le is fejeztethette a rossz hír hozóját.
8. Az udvari bolondnak olykor „frontszolgálatot” is el kellett látnia. A hadjáratok folyamán, a harcok szünetében elvegyült a katonák közt és az ellenfél kigúnyolásával szórakoztatta őket. Gyakran trágár dalokat énekelt a szembenálló félről.
9. Egyes esetekben a törpék, testi fogyatékosok vagy elmebetegek állást kaphattak az arisztokrácia udvaraiban. Itt egyfajta „háziállatként” kezelték őket, így kosztot és kvártélyt is kaphattak.
10. Az udvari bolondok a 17. század folyamán lassan eltűntek az európai udvarokból. A pozíció a 20. században azonban a tongai királyi udvar jóvoltából újjáéledt. Az amerikai Jesse Bogdonoff az 1990-es években nemcsak udvari bolondként, hanem pénzügyi tanácsadóként is szolgált a polinéziai állam királyi kormányzatát.

Forrás: Mult-kor.hu

10 tény a kártyázás múltjáról

1. A mai kártyajátékok ősről tudósító első írásos forrás a 9. századi Kínából, a Tang-dinasztia korából származik. Kínában eleinte valószínűleg papírpénzzel kártyáztak, ám a bankjegyek elrongyolódása miatt idővel áttértek a keskeny papírlapok alkalmazására.
2. A játékkártya valószínűleg az egyiptomi Mameluk Birodalom közvetítésével jutott el Európába a 14. században. A spanyol „La Banda” (szalag) lovagrend tagjait a kártyázástól szigorúan eltiltó 1334-es rendelet az első európai forrás, amely megemlíti.
3. A 14. század végén már Franciaországban is ismerték. VI. Károly kincstárnokának 1392-es számlakönyve szerint Jacques Gringonneur festőnek jelentős összeget fizettek három csomag kártyáért.
4. A francia kártya királyt ábrázoló lapjain kezdetben valós történelmi személyiségek szerepeltek. A kőr Nagy Károlyt, a káró Julius Caesart, a treff Nagy Sándort, a pikk pedig Dávid királyt ábrázolta.
5. A kártyákon megjelenő ábrázolások szimbólumrendszerének alapját a fennálló társadalmi rend adta. Kezdetben a serleg a papságot, a kard a nemességet, a pénz a kereskedő középosztályt, a bot pedig a jobbágyságot szimbolizálta.
6. IV. Eduárd angol király a hazai iparosok védelmében 1463-ban parlamenti határozattal tiltotta meg a külföldi kártya behozatalát az országba.
7. Kezdetben csak a tehetősebbek engedhették meg maguknak a kézzel illusztrált kártyák megvásárlását. A 15. század elejétől már fametszeteket használtak a sokszorosításra, így szélesebb néprétegek számára is hozzáférhetővé vált.
8. A játékkártyákat elsőként Anna brit királynő adóztatta meg 1711-ben. Az ún. bélyegadózt a kártyákra is kiterjesztő rendelet egészen 1960-ig érvényben maradt.
9. Franciaországban 1793-ban a forradalmi kormányzat a régi rendet képviselő királyt a szellem, a dámát a szabadság, a bubit pedig az egyenlőség allegorikus ábrázolásaira cserélte.
10. A kártyagyárak 1935-ben megpróbálkoztak egy ötödik kártyaszín – az USA-ban a „sas”, az Egyesült Királyságban pedig a „korona” bevezetésével – ám a kísérlet kudarcba fulladt.

Forrás: Mult-kor.hu

Az elektromosság forradalma: ki találta fel az áramot és hogyan?

Ma már elképzelhetetlen életünk elektromosság nélkül. Az áram világítja meg otthonainkat, működteti a készülékeinket, segíti a közlekedést és elengedhetetlen a modern ipar számára.

A felfedezések, kísérletek és innovációk hosszú sora vezetett el minket oda, ahol ma tartunk.

Nélküle a világunk az 1800-as évek szintjén állna, és nem lenne szó sem okostelefonról, sem számítógépekről, sem a gyors adatcseréről.

Az első felfedezések évszázadokra nyúlnak vissza. A legkorábbi tudósok is észlelték, hogy van egy olyan jelenség, amely az elektromos töltések mozgásával, illetve azok kölcsönhatásával kapcsolatos.

Az elektromos töltés lehet pozitív vagy negatív. Ezek a töltések kölcsönhatásba léphetnek egymással, vonzódhatnak vagy taszíthatják egymást. Az áram akkor jön létre, amikor az elektronok, melyek negatív töltéssel bírnak, mozgásba lendülnek, és egy vezetéken keresztül áramlanak.

Az elektromosság három fő formáját ismerjük:

1. Statikus elektromosság,
2. Egyenáram,
3. Váltakozó áram.

Az első komolyabb kísérletek és felfedezések a 17-18. században történtek. A tudósok arra jöttek rá, hogy bizonyos anyagok dörzsölésével elektromosság keletkezhet. Az egyik legelső fontos felfedezés Benjamin Franklin nevéhez fűződik. 1752-ben végezte híres villámkísérletét.

Franklin villámot próbált elektromossággá alakítani egy papírsárkány segítségével, így rávilágítva, hogy a villám és az elektromosság egy és ugyanazon jelenség különböző formái.

Az elektromosság egyik kiemelkedő alakja William Gilbert angol tudós volt. A 16. század végén ő különböztette meg az elektromosságot a mágnesességtől.

A 18. század végén Alessandro Volta, olasz fizikus, nagy áttörést hozott az elektromosság kutatásában. 1800-ban először építette meg a galvanikus elemet, vagy más néven az első akkumulátort, amit később „Volta oszlopának” neveztek. Ez állandó áramforrást biztosított, amelyet tudósok és mérnökök felhasználhattak további kísérleteikhez.

A következő évtizedekben számos további tudós tett jelentős hozzájárulást az elektromosság megértéséhez. Ampère az elektromos

áramok hatásait kutatta. Ohm megalkotta az Ohm-törvényt, amely leírja az áram, a feszültség és az ellenállás kapcsolatát. Faraday az elektromágnesesség alapjait fektette le. Az ő kísérletei vezettek el az elektromágneses indukció felfedezéséhez, amely lehetővé tette az elektromos generátorok és motorok működését.

A 18. század végén az elektromosság kutatása még gyerekcipőben járt.

Volta kísérletezni kezdett. Munkája során azt találta, hogy ha két különböző fém, például réz és cink közötti érintkezéshez nedves anyagot, például sózott vizet használunk, az egyenletes áramot generál.

1800-ban megalkotta a világ első akkumulátorát, amit „Volta oszlopaként” ismerünk. Az első akkumulátor lényegében egy egyszerű elektromos áramforrás volt. Alapot adott a későbbi elektromos áramkörök és az akkumulátorok fejlődésének.

Az akkumulátorok fejlődése lehetővé tette az elektromos eszközök, mint például a telefonok, világító berendezések, és elektromos járművek működését. A „volt” (V) elnevezés is róla kapta a nevét, mint az elektromos feszültség mértékegysége.

Michael Faraday volt az egyik legnagyobb hatású tudós, aki alapvetően formálta meg a modern elektromos és mágneses elméleteket.

1791-ben született Londonban, és egy egyszerű kovácsmester fia volt. Hamarosan a tudományos közösség egyik legnagyobb alakjává vált. Érdeklődése először a kémia területén mutatkozott meg. Később az elektromosság és a mágnesesség iránti érdeklődése révén a fizika egyik meghatározó alakjává vált. Faraday egyik legfontosabb felfedezése az elektromágneses indukció volt, amit 1831-ben tett. Kísérleteiben azt tapasztalta, hogy amikor egy mágnes mozogott egy vezeték közelében, az áramot indukált a vezetékben. Tehát a mozgó mágnes elektromos áramot hozott létre. Ez a felfedezés később lehetővé tette az elektromos generátorok és elektromos motorok kifejlesztését. Faraday először készített elektromos motort, amely képes volt mechanikai mozgást generálni elektromos áram segítségével. Ezt a felfedezést később továbbfejlesztették, és az elektromos motorok születéséhez vezetett. A generátorok, amelyek képesek elektromos áramot előállítani mechanikai energiából, szintén Faraday munkájának közvetlen következményei.

A 19. század végén és a 20. század elején két kivételes tudós, Thomas Edison és Nikola Tesla, forradalmasította a villamosenergia használatát. Edison az elektromosság mindennapi alkalmazásának egyik úttörője volt. Tesla az elektromos rendszerek és a váltakozó áram (AC) elméletének fejlesztésében játszott kulcsszerepet.

Felfedezéseik és találmányaik nemcsak a tudományos világot formálták meg, hanem gyökeresen megváltoztatták a modern ipari társadalom

működését. Thomas Edison a 19. század végén dolgozta ki azokat a megoldásokat, amelyek lehetővé tették az elektromos világítás elterjedését. Edison híres találmánya, a villanykörte 1879-ben jelent meg. Az ő munkájának köszönhetően vált lehetségessé, hogy az elektromos fény forradalmasítsa az éjszakai életet. Az ő tervei szerint az áramot központi erőművekben generálták, és hosszú vezetékeken keresztül szállították a felhasználókhoz. Edison tehát az egyenáram szoros híve volt, Ő hozta létre az első városi villamos hálózatot.

Edison az egyenáramot támogatta. Nikola Tesla viszont a váltakozó áram rendszerét népszerűsítette, amely azóta a világ legelterjedtebb elektromos áramforrásává vált. Tesla a legnagyobb fejlesztéseit az Egyesült Államokban végezte. 1887-ben szabadalmaztatta az elektromágneses indukció elvén alapuló váltakozó áramú rendszert, és hamarosan kiemelkedett az elektromosság kutatásának területén. Felismerte, hogy a váltakozó áram rengeteg előnnyel rendelkezik, szemben az Edison által szorgalmazott egyenárammal.

Tesla és az ő szövetségese, George Westinghouse elindította azt a forradalmat, amely megalapozta a modern villamosenergia-hálózatokat. Munkásságának egyik legfontosabb eredménye a Tesla tekercs és az indukciós motor volt. Ezek az elektromos áramot felhasználva képesek voltak mechanikai mozgást generálni. Lehetővé tették az elektromos gépek működtetését. Ezek a találmányok hozzájárultak az elektromos motorok fejlődéséhez, amelyek később elengedhetetlenné váltak az ipar számára.

A két tudós között kiélezett „háború” zajlott a villamosenergia elosztási rendszerek terén. Edison hatalmas kampányt indított a váltakozó áram ellen. Különböző nyilvános demonstrációkat tartott, hogy elrettentse az embereket az AC használatától.

A végső győzelem Tesla és Westinghouse oldalán döntetlent hozott. Az 1893-as Chicago-i világkiállításon bemutatták a világ első, nagy távolságra működő váltakozó áramú erőművét. Ez lehetővé tette a város villamosítását. Így végleg eldőlt, hogy a váltakozó áram lesz a jövő energiaforrása.

Edison és Tesla munkája jelentős hatással volt a modern világra. Edison találmányai, mint például a villanykörte, alapjaiban változtatták meg a világ világítását és mindennapi életünket. Tesla viszont azzal, hogy kifejlesztette a váltakozó áramú rendszert, alapot adott a globális villamosenergia-hálózatok kiépítéséhez.

A 20. század elejére az elektromosság az ipari forradalom egyik alapvető motorjává vált. Az elektromos motorok és generátorok fejlődése lehetővé tette az automatizálás és a gyorsabb termelési folyamatok elterjedését. Ez pedig jelentősen hozzájárult az ipari termelés növekedéséhez. Az

elektromos világítás által a városok és a gyárak is átalakultak. A villamos energia használata az iparban nem csupán a gyártási sebességet növelte, hanem új munkahelyeket is teremtett, és az emberi életminőséget is javította. A 20. század közepére a második ipari forradalom eredményeként az elektromosság még inkább mindennapi életünk részévé vált. Az elektromos készülékek, mint a hűtőszekrény, mosógép, rádió és televízió, teljesen megváltoztatták a háztartások működését és a szórakoztatóipart. Az elektromosság segítségével vált lehetővé a távolsági telefonálás, a rádióadás, majd később a televíziózás. A számítógépek és az internet elterjedése a 20. század végére alapjaiban változtatta meg a társadalmat, és elindította a digitális forradalmat. A rádiótávközlés, műholdas kommunikáció, és a space programok mind az elektromos áram és annak alkalmazásai révén váltak lehetővé. A mesterséges intelligencia, az orvosi eszközök, a genetika és az atomenergia területén is az elektromosság fejlesztette tovább a tudományos és ipari kutatásokat.

A 21. században az elektromosság jövője szorosan összefonódik a fenntarthatóság kérdésével. A globális felmelegedés és az energiaválságok hatására egyre fontosabbá vált, hogy az elektromos energiát olyan megújuló forrásokból nyerjük, mint a napenergia, szélenergia, vízenergia és más környezetbarát megoldások.

A napkollektorok és szélturbinák egyre elterjedtebbek. A széleskörű elektromos hálózati integráció lehetővé tette, hogy az energia ne csupán a fosszilis tüzelőanyagokból, hanem megújuló forrásokból is származzon. Az elektromos autók és az elektromos töltőállomások egyre nagyobb szerepet kapnak. Napjainkban az otthonaink és munkahelyeink egyre inkább „okos” eszközökkel vannak felszerelve. Az okostelefonok, okos órák, okos hűtőszekrények és világítási rendszerek mind az elektromosság fejlődésének köszönhetik létezésüket.

Forrás: Tanarneked.hu

A lábukkal is „hallanak” az elefántok

Azt gondolhatnánk, hogy egy olyan állatnak, amelynek csaknem kétméteresek a fülei, nem lehet gondja a hallással. Kiderült azonban, hogy az afrikai elefántok nemcsak a fülükkel, hanem a lábukkal is "hallanak".

A Stanford Egyetem munkatársa a kilencvenes években figyelt fel arra, hogy az afrikai elefántok néha különös módon viselkednek. Egy-egy csorda tagjai időnként megmerevednek és előredőlnek, hogy súlyukat a mellső lábaikra helyezték.

"Néha felemelték az egyik lábukat. Mindannyiuk egyszerre tett így, túlságosan összehangolt volt a dolog ahhoz, hogy véletlen legyen" - mondta Caitlin O'Connell-Rodwell.

Kiderült, hogy az elefántok "hallgatóznak". Lábaikkal ugyanis képesek megérezni a legfinomabb földmozgásokat is. Csordájuk tagjainak jelzéseit kilométerekről meg tudják különböztetni más ormányosokétól.

A tudósok rájöttek, hogy az elefántok a tőlük nagy távolságra lévő társaikkal alacsony frekvenciájú hangrezgések segítségével kommunikálnak. Ezek a rezgések azonban nemcsak a levegőben, hanem a talajban is terjednek.

Caitlin O'Connell-Rodwell és csapata rögzítette néhány namíbiai elefántcsorda vészjelzéseit. Ezeket akkor adták le az elefántok, amikor észrevették, hogy oroszlánok ólálkodnak körülöttük.

Később más namíbiai elefántcsordáknak visszajátszották a felvételeket. Az ormányosok megdermedtek, majd mikor felocsúdtak, összebújva kört formáltak. A védekező alakzat közepén a kicsinyek kaptak helyet.

Korábban azt gondolták, hogy az effajta szeizmikus kommunikáció csak a rágcsálókra és a rovarokra jellemző.

Bebizonyosodott, hogy az elefántok a talpukkal fogják fel a társaik által leadott jeleket. Ezek a föld alatt finom morajként érnek el hozzájuk. Kísérletileg igazolták, hogy az elefántok alacsony frekvenciájú hanghullámok leadásával és érzékelésével kommunikálnak egymással. Ezt rendkívül érzékeny talpuk teszi lehetővé, amellyel a több kilométerre lévő csorda jeleit is "venni" képesek.

Az elefántoknak nemcsak a hallás miatt ekkora a fülük. Az azt behálózó ereken keresztül adják le a felesleges hőt. Akkor is használják hatalmas hallószervüket, ha egy-egy ragadozó rájuk ijeszt. Ilyenkor kiterjesztik a fülüket, hogy még nagyobbnak tűnjenek.

Forrás: Infostart.hu

Meglepődsz, melyik a kutyák kedvenc zenéje: ez nyugtatja meg őket igazán

A kutyák is átélnek szorongást, feszültséget vagy félelmet. Sok négylábúnál ez akkor jelentkezik, amikor a gazdájuk munkába megy, és egyedül maradnak otthon. Ilyenkor a szeparációs szorongás többféleképpen is jelentkezhet, akár kaparás, nyüsztítés vagy rágcsálás formájában is.

Vannak állatok, akiket a viharok és a mennydörgés visel meg. Másoknak pedig a tűzijáték a rémálom. Ilyenkor sok gazdi végső kétségbeesésében már nagyjából bármit kipróbál, csak sikerüljön megnyugtatni a kétségbeesett ebet. De vajon segíthet a zene is abban, hogy a kutya idegei kisimuljanak?

A YouTube és a Spotify egyaránt tucatjával kínál olyan relaxációs lejátszási listákat, amelyek a kutyák megnyugtatósát célozzák. Ezek azonban gyakran nem hatékonyak. Túlságosan repetitívek, vagy egyszerűen csak természeti hangok ismétlődéséből állnak. Lehet, hogy téged egy kellemes jazzválogatás nyugtat meg, vagy éppen a magyar alterzenekarok zenéje segít kikapcsolódni. A kutyádnak viszont egyik sem jelent megoldást.

Ha valóban szeretnéd csökkenteni a stresszt, inkább olyan zenét válassz, amelyet kifejezetten a kutyák megnyugtatósára állítottak össze.

A *Through a Dog's Ear* című lejátszási listát. Ez egy lassú tempójú, főként zongorára komponált darabokból álló lista. Joshua Leeds pszichoakusztikai szakértő és Susan Wagner állatorvosi neurológus állította össze.

A két kutató azt is vizsgálta, milyen hatással van ez a zene a kutyák viselkedésére. Több mint 150, lakásban és kennelekben tartott kutyát figyeltek meg. Azt találták, hogy a kennelekben élő állatok több mint 70%-nál, az otthon tartott kutyák 80%-snál csökkentek a szorongás jelei. Ilyen például a fel-alá járkálás, remegés, lihegés.

Más kutatások is hasonló eredményekre jutottak. A belfasti Queen's University egyik vizsgálata háromféle hanghatás hatását elemezte kennelekben és lakásokban élő kutyák esetében. Ezek: a klasszikus zene, a hangoskönyv és a csend (kontrollcsoport). A kutatók a viselkedés változásainak részletes elemzése után arra a következtetésre jutottak, hogy a klasszikus zene erősen nyugtató hatást fejt ki akut stresszhelyzetekben, például állatorvosi vizsgálat vagy hosszabb autótúr során.

Ugyanakkor nem minden klasszikus zene egyformán hatásos. A legkedvezőbbnek a lassú tempójú – percenként 50–60 BPM vagy annál alacsonyabb ütemű –, egyszerű szerkezetű kompozíciók bizonyultak. Olyanok, amelyek alig vagy egyáltalán nem tartalmaznak ütőhangszeres hangokat. Kutatások szerint ez a zenei kombináció csökkenti a kutyák kortizolszintjét, vagyis a szervezet stresszreakcióját jelző hormon mennyiségét. Ennek pontos élettani háttere azonban egyelőre nem ismert.

- A legvalószínűbb magyarázat az, hogy ennek a zenei műfajnak eleve nyugtató hatása van, amely olyan vegyületek felszabadulását idézheti elő

a szervezetben, amelyek kellemes közérzetet váltanak ki – árulta el a BBC-nek Deborah Wells, a tanulmány társszerzője és a belfasti Queen's University állatviselkedés-kutatója.

Wells számos állatfaj esetében vizsgálta a klasszikus zene hatását. Többek között állatkertekben élő elefántoknál és gorilláknál is.

- Az állatkerti elefántok és gorillák esetében egyaránt javult az állatok jólléte: kevesebb időt töltöttek sztereotip viselkedésformákkal, és ritkábban mutattak agresszív viselkedést – mondja. A klasszikus zene további kedvező hatásai közé tartozhat a jobb étvágy, a nyugodtabb alvás, az erősebb immunrendszer és a kedvezőbb szaporodási mutatók.

Az állatok hallása jelentősen eltér az emberekétől. A kutyák hallástartományja megközelítőleg háromszor kiterjedtebb, mint az emberé. Akár a 65 000 Hz-es frekvenciákat is érzékelik. Emiatt sokkal magasabb hangokat, valamint távolabbról érkező zajokat is meghallanak, mint az ember.

A klasszikus zene hallgatása mellett mérték a legalacsonyabb légzésszámot, a leglassabb pulzust és a legnagyobb pupillatágulatot. Ezek mind a nyugalmi állapotot jelzik.

Forrás: Femina.hu/otthon

KEDVENC RECEPTJEIM

Rovatunk következő finomsága: a zöldséges, krumpligombócós leves.

Hozzávalók (a gombóchoz):

- 1 szem krumpli;
- Csipet só;
- Liszt (annyi, amennyit felvesz, de ne legyen túl kemény).

Hozzávalók (a leveshez):

- 2 szál sárgarépa;
- 1 szál fehérrépa;
- Egy szűk marokra való zöldborsó és zöldbab vegyesen (akár mirelit is lehet);
- 1 kisebb szem krumpli;
- 1 kis csokor petrezselyem;
- Ízlés szerint fűszerek.

Elkészítése:

A zöldséget, sárgarépát megmossuk, meghámozzuk, majd a petrezselyem zöldjével együtt apróra vágjuk.

Ezeket aztán egy pici sóval, egy kevés olajon puhára pároljuk (igény esetén 1-2 korty vizet is tehetünk hozzá).

Közben a krumplit, amit előzőleg megpucoltunk és minél apróbb darabokra vágunk, megfőzzük sós vízben. Ha megfőtt, leszűrjük és hagyjuk hűlni, míg langyos nem lesz. Ha ez megtörtént, liszttel begyúrjuk ügyelve arra, hogy se túl lágy, se túl kemény ne legyen. (Fontos, hogy puhára főzzük a krumplit, így megtörik a kezünk alatt, mikor összegyúrjuk a liszttel).

Ha ezzel megvagyunk, a csipetkénél kicsivel nagyobb darabokat veszünk ki belőle. Lisztes kézzel megsodorjuk a tenyerünkben, hogy apró gombócokat kapjunk.

Ha megpárolódott a zöldség, feleresztjük annyi vízzel, amennyi levest szeretnénk. Ízesítjük tetszés szerint pl. egy kis sóval, fokhagymával, majoránnával.

Ha felforrt, belerakjuk az apró krumpligombócokat és puhára főzzük benne.

Megjegyzések:

- Minél több féle zöldséget teszünk a levesbe, annál finomabb lesz.
- Érdemes kicsit hosszabb lével főzni, mint a „sima” zöldséglevest, hogy a krumpligombóc ne vegye el a levét.
- Aki szereti, úgy is megcsinálhatja a levest, mintha rántás lenne rajta. Ehhez nincs más tennivaló, mint a dinsztelt zöldséget, még mielőtt felöntenénk vízzel, megszórni egy szűk marokra való liszttel. Össze kell keverni a zöldséggel és megpirítani. Ilyenkor fokozatosan öntsük fel vízzel, hogy ne legyen csomós!
- Karakteres ízt ad a levesnek, ha a fentebb felsorolt hozzávalók mellett egy közepes zellergumó felét is beletesszük (apróra vágva, mint a zöldséget).

A HÓNAP VERSE

Szuhanics Albert: Nemzeti Ünnepe augusztus 20.

Csordultig telt szíveinkben
ős reménynek hangja dobban.
Ezer éves szép hazánkban

hogyan élhetnénk mi jobban?

Kárpátoknak igazgyöngye,
Magyarország a mi földünk.
Teremje meg új kenyерünk,
s legyen borunk, mit kitöltünk!

Államiságunk ünnepén
a Szent jobbot körbe hordják.
Az időknek végeztéig
a mi hazánk, Magyarország!

Ott ahol zúg Duna, Tisza,
az új kenyér bőven terem.
Áldott földjén arany mezők,
nektár csöppen szőlőhegyen.

István király mindörökre
Máriára bízta földünk.
Patrónusunk Nagyasszonyunk,
nem veszi el senki tőlünk!

Gyermekáldás legyen számos!
Boldog párok, otthon, fedél...
Mi mást adhat magyar állam?
Azt hogy te itt otthon legyél!

Munka legyen, boldogulás,
család, Isten ege alatt.
Szent koronánk védelmezzél,
s magyar hazánk erős marad!
(A vers forrása: Poet.hu)

Siketvakok Országos Egyesülete

HungarianDeafblindAssociation

Székhely: 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 39.

Levelezési cím: 1089 Budapest, Korányi Sándor u. 30.

Telefon: 06-1/209-5829

E-mail: siketvak@siketvak.hu

Adószám: 18061031-1-42

Összeállította, szerkesztette: Taskovics Adél